

BRUGEL, CWaPE en de Vlaamse Nutsregulator

Gezamenlijk advies

met betrekking tot het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen, zoals in eerste lezing goedgekeurd door de federale regering op 12 december 2025

16-2-2026

1. Introductie	2
2. Samenvatting	3
3. QR-code (art. 3,8° wetsontwerp)	6
3.1 QR-code in Vlaamse regelgeving	6
3.2 QR-code in het federale wetsontwerp	7
3.3 Verbetervoorstel	9
4. Verplichte prijsstructuur en –elementen (art. 4 wetsontwerp - nieuw art. 20bis, §1)	10
4.1 Coherentie met Europese, nationale en gewestelijke regelgeving?	10
4.2 Mogelijke effecten van de voorgestelde regeling	12
4.2.1 Mogelijke prijsverhogingen	12
4.2.2 Moeilijkheden om evoluties en prijsverschillen tussen gewesten te interpreteren	13
4.2.3 Toegenomen onzekerheid voor consumenten	13
4.3 Gecombineerd effect van de opgelegde prijsstructuur en de prijsbevroezing tijdens de contractduur	14
4.3.1 Structureel effect van de combinatie van artikel 20bis, §1 en §2	14
4.3.2 Impact op leveranciers: risico-overdracht, bevoorrading en prijsstelling	14
4.3.3 Impact op consumenten: bescherming tegen prijsstijgingen versus verlies bij prijsdalingen	15
4.3.4 Impact op de markt(werking) bij externe verstoringen	15
4.3.5 Coherentie tariefkaarten en prijsvergelijkers	15
4.3.6 Economisch voorbeeld ter illustratie van de cumulatieve impact van de voorgestelde maatregelen	16
4.4 Verbetervoorstel	21
5. Kortingen (art. 4 wetsontwerp - nieuw art. 20bis, §3)	22
5.1 Verbetervoorstel	24
6. Aanrekening van vaste vergoeding (art. 3,4° wetsontwerp)	25
6.1 Verbetervoorstel	27
7. Definitie tariefkaart (artikel 2, en art. 3,6° wetsontwerp)	28
8. Verlenging en wijziging van de overeenkomst (art. 3, 2° a) en art. 4 wetsontwerp – nieuw art. 20bis, §2)	29
9. Raming totaalprijs op jaarbasis (art. 3, 6° b wetsontwerp)	30
9.1 Verbetervoorstel	30
10. Klachtenbehandeling (art. 3,9° wetsontwerp)	31

1. Introductie

We verwelkomen de vraag van federaal minister van Energie Bihet om de regionale regulatoren te consulteren over het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen, zoals in eerste lezing goedgekeurd door de federale regering op 12 december 2025 (hierna “wetsontwerp”).

De regionale regulatoren stelden dit advies met spoed op om de bevoegde autoriteiten nuttige informatie te verschaffen in het kader van de behandeling van het wetsontwerp.

Het wetsontwerp bevat een aantal maatregelen om **de informatieverlening** naar de consumenten te **verbeteren**, zowel in de precontractuele als contractuele fase en die **de klachtenbehandeling** door de energieleverancier moeten verbeteren. De regionale regulatoren staan dan ook **positief** ten opzichte van een heel aantal voorstellen opgenomen in het wetsontwerp, zoals:

- De aanpassingen aan de procedure bij beëindiging van contracten van onbepaalde duur (art. 3, 2° van het wetsontwerp waarmee een nieuw lid wordt toegevoegd aan art. 18, §2/2/1 Elektriciteitswet en artikel 15/5bis §11/2/1 Gaswet).
- De invoering van een verplichting om in een leveringscontract waaraan ook de afname van bepaalde goederen is verbonden ook de bedragen te vermelden die verschuldigd zijn bij een voortijdige beëindiging van de overeenkomst voor deze gebundelde goederen, evenals een degressieve tabel van deze bedragen in verhouding tot de nog resterende looptijd van de overeenkomst. Bij het beëindigen van een leveringscontract zou de leverancier hierover opnieuw moeten informeren (art. 3, 5° en 8° en art. 10, 2° en 7° van het wetsontwerp).
- De verplichting voor leveranciers om het leveringscontract en de precontractuele informatie op duurzame drager te bezorgen (artikel 3, 7° van het wetsontwerp)¹.
- De versterking van de bepalingen inzake het recht van de eindafnemers op dienstverlening en klachtenbehandeling door hun leverancier (art. 3, 9° en art. 10 van het wetsontwerp). Deze zijn een echte vooruitgang op het gebied van de kwaliteit van het proces voor klachtenbehandeling, in de eerste plaats door de leveranciers en in tweede instantie door de federale Ombudsdienst voor Energie.

Naast deze belangrijke positieve ontwikkelingen die het wetsontwerp met zich meebrengt, willen de regionale toezichthouders een **aantal bedenkingen en opmerkingen** uiten met betrekking tot de voorgestelde maatregelen. De opmerkingen over de bepalingen met betrekking tot de Elektriciteitswet gelden ook voor de bepalingen met betrekking tot de Gaswet.

De **regionale regulatoren staan volledig ter beschikking van de bevoegde autoriteiten** om hun expertise in te zetten ter ondersteuning van de doelstellingen van het wetsontwerp, waaronder de federale regulator CREG. Onze expertise kadert met name binnen de regelgevende bevoegdheden op het gebied van de werking van de kleinhandelsmarkten voor elektriciteit en gas en de

¹ We merken op dat er niet in een soortgelijke aanpassing van de Gaswet is voorzien terwijl dit wel aangewezen lijkt.

consumentenbescherming. Voor elk onderdeel doen we een aantal concrete voorstellen en staan we open voor een verdere dialoog over deze thema's.

2. Samenvatting

Hieronder vindt u een beknopte samenvatting in kernpunten, met behoud van de essentie en de standpunten die verder uitgebreid aan bod komen in dit gemeenschappelijk advies:

- De regionale regulatoren verwelkomen de voorgestelde maatregelen inzake de **versterking van de informatie** aan de energieafnemer door de energieleverancier, zowel in de precontractuele als contractuele fase, expliciete informatieverplichting bij verlenging van contracten en ter versterking van een goede **klachtenbehandeling** door de leverancier ten aanzien van zijn klanten.
- De regionale regulatoren uiten **ernstige bedenkingen** bij de in het wetsontwerp opgenomen voorstellen inzake de voorgestelde **vaste prijsstructuur** (op de tariefkaart), de inperking van de mogelijkheid om (voorwaardelijke) kortingen toe te staan, evenals de onduidelijke bepalingen rond de facturatie van de vaste vergoeding. We menen dat er **minder verregaande maatregelen mogelijk** zijn om de vooropgestelde doelstellingen, met name het verhogen van transparantie en het versterken van de koopkracht voor consumenten, te bereiken. Het lijkt ons ook belangrijk om de voorgestelde aanpassingen te onderwerpen aan een impactanalyse en idealiter aan een vergelijkende studie om de verschillende benaderingen op het gebied van prijsstructuur en de impact daarvan op het consumentgedrag te onderzoeken.
- De regionale regulatoren zijn ook van mening dat een aantal bepalingen zouden kunnen leiden tot **hogere prijzen**. Zo rekenen leveranciers nu specifieke kostencomponenten (zoals kosten voor energiedelen, het forfait zonnepanelen, ...) door aan klanten die deze kosten veroorzaken. Als het wetsontwerp in zijn huidige vorm wordt aangenomen, zou dit betekenen dat leveranciers deze kosten zullen moeten solidariseren over hun ganse klantenportefeuille wanneer ze de vaste prijsstructuur moeten volgen. Daardoor ontstaat er een aanzienlijk risico dat dit een opwaarts effect heeft op de energieprijzen en dat dit **nefast zal zijn voor de marktdynamiek en de concurrentie**. De vooropgestelde vaste prijsstructuur laat bijvoorbeeld geen **hybride prijszettingen** toe, terwijl dit de kern van het business model van energiecoöperaties is en tegemoetkomt aan wie zoekt naar een balans tussen een vaste prijs vs. invloed van de evolutie van de marktprijzen. Als wettelijk bepaalde kosten zoals kosten groene stroom en warmtekrachtkoppeling (WKK) en toekomstige kosten van ETS2-verplichtingen niet meer apart mogen aangerekend worden, moet de leverancier deze ex ante vastleggen zonder dat deze op voorhand voorspelbaar zijn – zeker voor ETS2, waarvan de markt nog niet bestaat. Er is een groot risico dat dit zich vertaalt in een **hogere risicopremie** van de leverancier ten laste van de consumenten om zich in te dekken tegen mogelijke toekomstige prijsverhogingen die niet langer kunnen doorgerekend worden of dat een kostenverlaging in de toekomst niet meer zal kunnen doorgerekend worden.

Artikel 3, lid 4, van het wetsontwerp bepaalt dat een vaste vergoeding alleen in rekening mag worden gebracht als een contract met een vaste looptijd en vaste prijs voortijdig wordt beëindigd. Het wetsontwerp stelt voor om deze vaste vergoedingen te classificeren als verbrekingsvergoeding. De regionale regulatoren zijn van mening dat het **onwenselijk is**

om vaste vergoedingen gelijk te stellen aan verbrekingsvergoedingen. Vaste vergoedingen dekken de administratieve kosten die gepaard gaan met het verwerven en onderhouden van klantrelaties, terwijl verbrekingsvergoedingen de impact van vroegtijdig klantenverlies op de hedgingkosten bij een contract met een vaste looptijd en vaste prijs beperken.

De gewestelijke regulatoren staan dan ook achter een **herinvoering van de verbrekingsvergoeding voor contracten met een vaste looptijd en vaste prijs**, zoals voorzien in het federaal regeerakkoord². Dit zou het **aanbod aan contracten met vaste prijzen competitiever kunnen maken** en de **kosten beperken tot klanten die deze veroorzaken**, nl. klanten die de looptijd van hun contract niet respecteren.

Het aanbieden van kortingen aan klanten is een effectief middel voor leveranciers om klanten te werven. Dit is zeker zo voor nieuwe spelers op de markt. De regionale regulatoren pleiten voor het behoud van deze kortingen op de markt in het voordeel van de klant. Consumenten kunnen door kortingen wel degelijk genieten van lagere prijzen. Een analyse door BRUGEL onderbouwt deze stelling. De regionale regulatoren vinden het essentieel dat tijdens de precontractuele fase de voorwaarden om van de kortingen te kunnen genieten transparant en ondubbelzinnig voorafgaand aan het sluiten van het leveringscontract worden megedeeld.

Een ander element van het wetsontwerp lijkt de **vergelijkbaarheid te bemoeilijken**, zoals de voorgestelde jaarlijkse kostenraming op basis van historische energieprijzen (artikel 3.6° wetsontwerp). Momenteel zijn prijsramingen op prijsvergelijkingswebsites gebaseerd op toekomstige prijzen. De raming die wordt gebruikt om voorschotten te bepalen, is ook gebaseerd op toekomstige prijzen. Dit komt voort uit de energiecrisis (2021-2022), toen de regionale regulatoren er het belang van inzagen om informatie te geven die de financiële realiteit van gezinnen beter weerspiegelt op prijsvergelijkingswebsites. Dit zal niet langer het geval zijn als de ramingen gebaseerd moeten zijn op historische prijzen. Het vergelijken van aanbiedingen zou nog ingewikkelder kunnen worden als kortingen niet alleen verboden zouden worden op vergelijkingswebsites, maar ook niet meer getoond zouden mogen worden. Vanaf nu zouden ze alleen nog zichtbaar mogen zijn op de websites of in ander promotiemateriaal van leveranciers aan hun klanten.

- Het is belangrijk om de **consistentie** te waarborgen tussen de verschillende bestaande **Europese, nationale en regionale regelgeving** en om inconsistenties te vermijden die tot interpretatiegeschillen zouden kunnen leiden. De gewestelijke regulatoren hebben met name bezorgdheden bij de formulering van artikel 3, 8° van het wetsontwerp, met betrekking tot de invoering van een QR-code naar de tariefkaart of “een door een regulator erkend vergelijkingsinstrument”. We formuleren een voorstel om aan deze bezorgdheden tegemoet te komen. Daarnaast vestigen wij uw aandacht op de tegenstrijdigheid tussen de bepalingen van de artikelen 4 en 11 van het wetsontwerp en bestaande energieregelgeving in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest.

² Federaal regeerakkoord, p. 31

- Er zijn al heel wat **bestaande regels inzake consumentenbescherming**, ook en vooral ten aanzien van de energieafnemer. Het is belangrijk dat de bestaande maatregelen ook afgedwongen worden.

3. QR-code (art. 3,8° wetsontwerp)

Met artikel 3, 8° van het wetsontwerp worden leveranciers verplicht om een weblink en een QR-code te voorzien op iedere voorschotfactuur, afrekeningsfactuur, contractvernieuwing en contractuele communicatie ten aanzien van huishoudelijke afnemers. Die moet leiden naar de tariefkaart bij het lopende contract.

“§ 7/1. Elke leverancier vermeldt op iedere voorschotfactuur, afrekeningsfactuur, contractvernieuwing en contractuele communicatie ten aanzien van huishoudelijke afnemers, met uitzondering van beschermde residentiële afnemers en afnemers die vanwege opzegging door de distributienetbeheerder worden beleverd, een weblink en een QR-code die de huishoudelijke afnemer leidt naar de tariefkaart bij het lopende contract, rechtstreeks of via de landingspagina van een door een regulerende instantie erkend vergelijkingsinstrument, voor zover die landingspagina een rechtstreekse weblink naar voormelde tariefkaart bevat die op een in het oog springende wijze is aangeduid. Indien de leverancier een nieuw aanbod voorstelt, wordt ook hiervoor een weblink en een QR-code verstrekt.”

3.1 QR-code in Vlaamse regelgeving

Deze titel behelst uitsluitend het standpunt van de Vlaamse Nutsregulator (hierna 'VNR') ten aanzien van de huidige Vlaamse regelgeving.

Sinds 5 juli 2024 is in de Vlaamse energieregelgeving al een bepaling (in artikel 3.2.18 van het Energiebesluit) opgenomen die de vermelding van een QR-code verplicht:

“20° (Elke leverancier) vermeldt vanaf 1 juli 2025 op iedere voorschotfactuur, afrekeningsfactuur en contractvernieuwing van huishoudelijke afnemers die niet genieten van het sociaal tarief en kleinzakelijke afnemers, behalve als het de netbeheerder als sociale leverancier of als noodleverancier betreft, de unieke identificatiecode van de versie van het product waarop de afnemer heeft ingetekend of die wordt aangeboden bij contractvernieuwing, zoals toegekend door de Vlaamse Nutsregulator na de rapportering van deze productversie met het oog op de opname hiervan in het vergelijkingsinstrument, vermeld in artikel 3.1.16 van het Energiedecreet. Deze unieke identificatiecode wordt tevens op iedere voorschotfactuur, afrekeningsfactuur en contractvernieuwing meegenomen in de vorm van een link en een QR-code, die de afnemer onmiddellijk leidt naar een vergelijking van dit contract met het bestaande marktaanbod in het prijsvergelijkingsinstrument van de Vlaamse Nutsregulator.”

Sinds 1 juli 2025 staat er een weblink en QR-code op iedere voorschotfactuur, afrekeningsfactuur en contractvernieuwing van huishoudelijke (en kleinzakelijke) afnemers in het Vlaams Gewest. Hieronder een voorbeeld van een dergelijke vermelding.

Zit uw contract voor afname nog goed? Klik op de link of scan de QR-code om uw contract voor afname te vergelijken met het huidige marktaanbod. Of ga naar www.vtest.be/vcheck en voer daar dit kenmerk in van uw contract: KL4-QJMMN-20251201

Na het inscannen van bovenstaande QR-code komt de afnemer direct terecht op onderstaande landingspagina ("V-check") binnen het prijsvergelijkingsinstrument van de VNR ("V-test®"), waarin hij op eenvoudige visuele wijze kan zien hoe zijn bestaand contract zich verhoudt tot de andere actief aangeboden contracten in het Vlaams Gewest.

Vlaanderen | Vlaamse Nutsregulator

AANMELDEN ▾ HULP NODIG

-test
De energieprijsvergelijker van Vlaamse Nutsregulator

Is je energiecontract eerder duur of goedkoop? Doe de V-check!

Vergelijk je energiecontract of verlengingsvoorstel

De V-check toont of jouw energiecontract eerder duur of goedkoop is tegenover alle contracten in de V-test®. De V-check maakt een vergelijking voor een gemiddeld verbruik. Wil je vergelijken met je werkelijk verbruik? Klik op de knop 'Doe de V-test®'. ?

Energie.be
Gas
Energie.be
Variabel tarief

Goedkoopst € Duurst €€€

Meer informatie ?

DOE DE V-TEST®
Maak de vergelijking voor jouw verbruik.

Deze inschatting is op basis van een gemiddeld verbruik en dus zeer laagdrempelig. Er dienen geen gegevens opgezocht of ingegeven te worden. Indien de afnemer ook een vergelijking op basis van zijn eigen verbruiksgegevens wil maken kan de afnemer doorklikken naar de V-test®. Na het invullen van een aantal gegevens (o.a. postcode, verbruik, metertype, ...) krijgt hij de positie van zijn huidig contract te zien ten opzichte van de contracten die op dat moment aangeboden worden op de Vlaamse markt. Via het aanmaken van een 'Mijn V-test®-profiel' kan de afnemer zijn verbruiksgegevens zelfs automatisch laten ophalen uit het klantenportaal van Fluvius.

De V-check werd in de periode 1 juli 2025 tot 31 december 2025 reeds 345.146 keer uitgevoerd. De V-test® werd in 2025 1.357.877 keer uitgevoerd. De V-test® voor gezinnen werd 1.314.799 keer uitgevoerd. De V-test® voor kleine bedrijven werd 43.078 keer uitgevoerd.

3.2 QR-code in het federale wetsontwerp

Als het wetsontwerp wordt aangenomen zullen leveranciers vanaf de inwerkingtreding van dit wetsontwerp (vermoedelijk 1 januari 2027) een weblink en QR-code dienen toe te voegen op iedere voorschotfactuur, afrekeningsfactuur, contractvernieuwing, die (rechtstreeks of onrechtstreeks) leidt naar de **tariefkaart**. De regionale regulatoren ondersteunen deze doelstelling: een afnemer moet inderdaad zo eenvoudig mogelijk de aan hem aangerekende prijs of prijsformule, opgenomen op de tariefkaart van zijn product, kunnen terugvinden.

Allereerst benadrukt de VNR dat in de Vlaamse energiewetgeving al verplichtingen zijn opgelegd aan de energieleveranciers met betrekking tot de informatieverlening aan zijn klanten over de contractueel afgesproken prijs, vastgelegd in de toepasselijke tariefkaart³.

Het wetsontwerp lijkt de **keuze aan de leverancier** te laten om te opteren voor een rechtstreekse link naar de tariefkaart OF voor een link naar *“de landingspagina van een door een regulerende instantie erkend vergelijkingsinstrument, voor zover die landingspagina een rechtstreekse weblink naar voormelde tariefkaart bevat die op een in het oog springende wijze is aangeduid”*. Die laatste zinsnede roept vragen op.

Het is **niet duidelijk** wat verstaan moet worden onder *“een door een regulerende instantie erkend vergelijkingsinstrument”*.

Indien daarmee de **V-check of de prijsvergelijkers van de gewestelijke regulatoren** bedoeld wordt, kan dit best verduidelijkt worden in de Memorie van toelichting.

Indien daarmee de **commerciële prijsvergelijkers met het vertrouwensmerk van de CREG** bedoeld worden⁴, dient daarbij toch voorzichtigheid aan de dag gelegd te worden. In 2024 voerde de VNR een studie uit over de commerciële prijsvergelijkers actief in het Vlaams Gewest⁵. Daaruit bleek dat veel commerciële prijsvergelijkers onvolledig zijn. Vaak toonden ze uitsluitend de producten van leveranciers waarmee ze afspraken hebben over een commissie per aangebrachte klant. Uit de studie bleken ook problemen inzake transparantie over het verdienmodel en inzake de nauwkeurigheid van de opgeleverde vergelijkingen.

Aangezien in het Vlaams Gewest reeds een weblink en QR-code moeten worden opgenomen naar het volledige en objectieve prijsvergelijkingssysteem van de VNR, zou een afnemer hierdoor geconfronteerd kunnen worden met **twee QR-codes** op zijn factuur, die leiden naar twee verschillende prijsvergelijkers: enerzijds de objectieve en volledige prijsvergelijkingssite van de VNR en anderzijds een commerciële prijsvergelijker, met alle hogervermelde risico's van dien. **We hebben intussen van de CREG begrepen dat dit niet de bedoeling is.**

In een persbericht⁶ naar aanleiding van de principiële goedkeuring van het wetsontwerp stond: *“Via nieuwe wetgeving zullen alle Belgische consumenten een QR-code op hun energiefactuur krijgen waardoor ze via de CREG Scan op een heel eenvoudige manier kunnen checken of hun huidige contract te duur is.”* Zoals hierboven reeds gesteld, is het in het Vlaams Gewest

³ Artikel 3.2.18 van het Energiebesluit voorziet met name:

“15° (elke leverancier) vermeldt op iedere voorschotfactuur de precieze benaming van de huidige producten en toepasselijke tariefkaarten of, als het gaat om een digitale voorschotfactuur, de link naar de toepasselijke tariefkaarten, en ook de start- en einddatum van de huidige producten; 16° zorgt ervoor dat de afnemer zijn lopende producten en de toepasselijke tariefkaarten, met de vermelding of het een variabele, een vaste, of een dynamische prijs betreft, en ook de start- en einddatum van de huidige producten altijd kan terugvinden in de onlineklantenzone; 17° zorgt ervoor dat de volgende informatie eenvoudig terug te vinden is op zijn website:

a) *de tariefkaarten van alle producten die hij levert aan afnemers, inclusief terugleveringscontracten;*

b) *de werkelijke indexwaarden van de achttien voorgaande maanden van de parameters die gebruikt zijn in de prijsformules van de producten met variabele prijzen die hij levert aan afnemers, inclusief terugleveringscontracten;”*

⁴ <https://www.creg.be/nl/consumenten/prijzen-en-tarieven/vergelijking-van-prijzen-voor-elektriciteit-en-aardgas>

⁵ <https://www.vlaamsenutsregulator.be/publicaties/rapp-2024-02>

⁶ <https://beenders.belgium.be/nl/nieuws/nieuwe-wetgeving-maakt-energiecontracten-vergelijken-transparanter-sjoemelkortingen>

onwenselijk om op de facturen twee QR-codes te zien, die leiden naar twee verschillende prijsvergelijkingswebsites.

De regionale regulatoren CWAPE en BRUGEL zien in de tweede voorgestelde optie (“een weblink en een QR-code die de residentiële klant rechtstreeks of via de startpagina van een door een regulerende instantie erkende prijsvergelijkingsinstrument doorverwijst, op voorwaarde dat deze startpagina een directe weblink naar de bovengenoemde tariefkaart bevat”) een **discriminerende behandeling van de onderlinge regionale prijsvergelijkers**. De interpretatie van de huidige tekst van het wetsontwerp door de CWAPE en BRUGEL is dat de QR-code rechtstreeks naar de tariefkaarten van de leveranciers zou kunnen verwijzen (zonder te specificeren waar de tariefkaarten terug te vinden zijn, op de website van de leveranciers of ergens anders), of naar een door een regelgevende instantie bestaand erkend vergelijkingsinstrument. Momenteel heeft alleen de VNR een dergelijke technische oplossing in zijn prijsvergelijker. Het voorstellen van deze optie komt neer op discriminatie van de regionale regulatoren die op het moment van inwerkingtreding van het wetsontwerp nog geen dergelijke oplossing op hun prijsvergelijkingswebsite hebben geïmplementeerd.

3.3 Verbetervoorstel

Gezien het voorgaande, stellen we daarom onderstaande tekstaanpassing voor.

*“§ 7/1. Elke leverancier vermeldt op iedere voorschotfactuur, afrekeningsfactuur, contractvernieuwing en contractuele communicatie ten aanzien van huishoudelijke afnemers, met uitzondering van beschermde residentiële afnemers en afnemers die vanwege opzegging door de distributienetbeheerder worden beleverd, een weblink en een QR-code die de huishoudelijke afnemer **rechtstreeks leidt naar de tariefkaart bij het lopende contract**. Indien de leverancier een nieuw aanbod voorstelt, wordt ook hiervoor een weblink en een QR-code verstrekt.*

De QR-code, vermeld in het vorig lid, dient niet te worden vermeld indien gewestelijke regelgeving voorziet in de verplichte vermelding van een QR-code die de afnemer onmiddellijk leidt naar een vergelijking van dit contract met het bestaande marktaanbod in het prijsvergelijkingsinstrument van de regulator in kwestie⁷

⁷ Eventueel nog met aanvulling van: “voor zover deze een rechtstreekse weblink naar voormelde tariefkaart bevat”.

4. Verplichte prijsstructuur en –elementen (art. 4 wetsontwerp - nieuw art. 20bis, §1)

Art. 20bis. § 1. “Onverminderd de mogelijkheid om prijzen te differentiëren naar uren of volume en onverminderd de mogelijkheid om nettarieven, taksen en heffingen door te rekenen, **bestaan alle afname- en injectieprijsen aan huishoudelijke afnemers uitsluitend uit de volgende elementen:**

1° Vaste energieprijzen: $A\text{€} + c\text{€/kWh}$

2° Variabele energieprijzen: een indexeringsformule met de samenstelling $A\text{€} + (B * \text{Index} + C)$ c€/kWh, waarbij:

a) A: de vaste vergoeding in euro per jaar;

b) B: de vermenigvuldigingscoëfficiënt bij de indexeringsparameter;

c) Index: de indexeringsparameter, waarbij de waarde wordt uitgedrukt in c€/kWh;

d) C: de markup in c€/kWh.”

We zijn **geen voorstander** van de in artikel 4 en artikel 11 van het wetsontwerp voorgestelde vaste structuur voor de leveringsprijzen. De regionale regulatoren pleiten voor een schrapping van deze bepalingen.

De regionale regulatoren delen de vaststelling uit de nota van de CREG van 19 juni 2025⁸ dat het aanbod op de elektriciteitsmarkt steeds complexer wordt en het steeds uitdagender is om een vergelijking van de verschillende aanbiedingen te maken.

We zijn momenteel echter **nog niet overtuigd** dat deze maatregelen het **beoogde doel** (nl. de bescherming van afnemers) zullen **bereiken** en vragen ons af of er geen **minder verregaande maatregelen** zijn om het doel te bereiken. Wij willen suggereren om de voorgestelde aanpassingen te onderwerpen aan een impactanalyse en te onderzoeken of er voorbeelden van andere Europese landen zijn met een gelijkaardige aanpak waar dergelijke vaste prijsstructuur heeft geleid tot verbeteringen van het consumentenvertrouwen in de markt.

4.1 Coherentie met Europese, nationale en gewestelijke regelgeving?

De voorgestelde maatregelen rond de eenvormigheid en verplichte prijsstructuur van de leveringsprijzen lijken op gespannen voet te staan met **het Europees basisprincipe van vrije prijszetting**. Dit principe is verankerd in artikel 5, lid 1, van de Europese Elektriciteitsrichtlijn⁹: “Leveranciers zijn vrij de prijs waarvoor zij aan de afnemers leveren, vast te stellen.”¹⁰

⁸ <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Notes/Z3048NL.pdf>

⁹ RICHTLIJN (EU) 2019/944 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU

¹⁰ Overheidsingrijpen in de prijsstelling voor de levering van elektriciteit mag volgens dit artikel enkel een algemeen economisch belang nastreven, niet verder gaan dan wat nodig is voor het algemene economische belang dat zij nastreven, van beperkte duur zijn en niet op discriminerende wijze tot extra kosten voor marktdeelnemers leiden.

De **tariefkaart mag niet beschouwd worden als louter precontractuele informatie**. Zodra een afnemer instemt met deze “geafficheerde” prijs, bevat de tariefkaart de prijselementen van het contract dat de leverancier en de afnemer afgesloten hebben en op basis waarvan de leverancier zal factureren. Beperkingen opleggen aan de wijze waarop leveranciers hun prijzen mogen “afficheren” op de tariefkaart, beperken bijgevolg de prijszetting door de leverancier.

Bovendien is het verbod om de energieprijs verder op te delen in afzonderlijke componenten (“bestaan alle afname- en injectieprijsen aan huishoudelijke afnemers uitsluitend uit de volgende elementen”) een keuze die het moeilijk dreigt te maken om de oorsprong te achterhalen van de kosten die door de verschillende componenten op de factuur worden gedekt, hoewel het wetsontwerp beoogt de informatie te vereenvoudigen.

- De Europese Richtlijn 2019/944 (geconsolideerde versie)¹¹ voorziet:
“3. Uitsplitsing van de prijs voor de eindafnemer De prijs voor afnemers is gelijk aan de som van de volgende drie componenten: de component energie en levering, de netwerkcomponent (transmissie en distributie) en de component bestaande uit belastingen, heffingen, vergoedingen en kosten. Wanneer in facturen een uitsplitsing van de prijs voor eindafnemers wordt opgenomen, worden in de hele Unie de in Verordening (EU) 2016/1952 van het Europees Parlement en de Raad (1) vastgestelde gemeenschappelijke definities van de drie componenten van die uitsplitsing gebruikt”

Als een factuur in drie componenten is onderverdeeld, is het echter niet uitgesloten dat de gefactureerde prijs verder kan worden uitgesplitst in verschillende componenten overeenkomstig [EU-Verordening 2016/1952 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2016 betreffende Europese statistieken over de prijzen van aardgas en elektriciteit](#). In dit kader kan met name worden voorzien in een subcomponent die *“belastingen, heffingen of lasten met betrekking tot de bevordering van hernieuwbare energiebronnen, energie-efficiëntie en warmtekrachtkoppeling”* omvat. Op vergelijkbare wijze bepaalt de Waalse regelgeving en meer specifiek artikel 4, § 1) g) van het Waalse Regeringsbesluit van 30 maart 2006 betreffende de openbare dienstverplichtingen op de elektriciteitsmarkt (hierna “AGW OSP électricité”):

“de eenheidsprijzen, op de datum van inwerkingtreding van het contract, van het product of de producten die deel uitmaken van de levering en waarop de factuur betrekking heeft, overeenkomstig artikel 7. De kosten in verband met groene certificaten worden specifiek vermeld en mogen in geen geval worden opgenomen in de post betreffende belastingen en heffingen.”

Ook artikel 7 vermeldt duidelijk dat bij de facturering de kosten voor groene certificaten afzonderlijk moeten worden gefactureerd. Met andere woorden, het doel van het wetsontwerp is in tegenspraak met de bepalingen van het “AGW OSP électricité”.

- Bovendien vragen de regionale regulatoren zich af hoe de eisen van het wetsontwerp te verenigen zijn met de principes die worden vermeld in het koninklijk besluit van 14 december 2023 tot vaststelling van de vereisten die van toepassing zijn op de

¹¹ RICHTLIJN (EU) 2019/944 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU

vergelijkingsinstrumenten van het aanbod van de leveranciers van elektriciteit voor de toekenning van een vertrouwensmerk en tot vaststelling van de toekenningsprocedure.

- Tot slot bepaalt de Brusselse regelgeving dat de leverancier in zijn aanbod duidelijk en afzonderlijk de eenheidsprijs en de gemiddelde prijs van elke gefactureerde kWh vermeldt op basis van de verkochte hoeveelheden en per tariefcategorie, de periodieke forfaitaire bedragen, vergoedingen, indexeringsformules, belastingen, abonnementen en prijzen van eventuele andere diensten. Het doel dat met het wetsontwerp wordt nagestreefd is derhalve in strijd met de bepalingen van artikel 25 novies van de ordonnantie elektriciteit.

4.2 Mogelijke effecten van de voorgestelde regeling

4.2.1 Mogelijke prijsverhogingen

De huidige bepalingen van het wetsontwerp **staan niet langer toe** dat prijselementen zoals “kosten groene stroom en WKK”, kosten voor energiedelen, het “forfait zonnepanelen”, en de toekomstige kost van ETS2-verplichtingen **apart worden vermeld**. Dit kan aanleiding geven tot **hogere prijzen** en kan mogelijk leiden tot **minder transparantie** zoals hieronder verder toegelicht. We merken ook op dat de extra kosten voor energiedelen onderhevig zijn aan een ander btw-tarief (21%) dan de levering van energie (6%).

Als de kosten groene stroom en WKK en toekomstige kosten op basis van ETS2-verplichtingen niet meer apart mogen aangerekend worden, zouden leveranciers een **hogere risicopremie** kunnen vragen om zich in te dekken tegen mogelijke toekomstige prijsverhogingen die niet langer kunnen doorgerekend worden. De regionale regulatoren vragen zich af hoe de verlaging van bepaalde kosten, als deze worden samengevoegd, zich daadwerkelijk zal vertalen in besparingen, met name in het geval van een verlaging van het quotum voor groene stroom en WKK. Leveranciers moeten deze verlagingen kunnen doorrekenen aan de consument, of er zelfs toe verplicht worden. Uit een analyse van het wetsontwerp blijkt echter dat hiervoor niet werd gekozen, ondanks het doel om de koopkracht te verhogen.

Als **kosten** die maar van toepassing zijn voor een bepaalde groep van afnemers (bv. kosten voor energiedelen of het forfait zonnepanelen) niet langer afzonderlijk mogen worden aangerekend, worden deze **mogelijk gesolidariseerd** onder alle klanten en zal het voor gezinnen minder duidelijk zijn welke kosten leveranciers allemaal doorrekenen. De energieprijzen zullen vermoedelijk voor iedereen duurder worden, ook voor degenen die deze kosten niet veroorzaken. Bij **kleinere en ook nieuwe spelers** zullen de prijsstijgingen **in verhouding het grootst** zijn zodat vooral zij er de negatieve gevolgen van ondervinden. Nochtans spelen zij een cruciale rol in het waarborgen van een gezonde concurrentie op de energiemarkt.

Als ze de kosten niet willen solidariseren zullen de leveranciers mogelijk hun bestaande producten diversifiëren en verschillende contracten per consumentensegment aanbieden, afhankelijk van hun specifieke kenmerken. Een sterke toename van het aantal nieuwe contracten bij leveranciers zal de vergelijkbaarheid bemoeilijken en de transparantie beïnvloeden. De regulatoren wijzen erop dat dit uiteindelijk in strijd zou kunnen zijn met de doelstellingen van het wetsontwerp.

Wij pleiten ervoor om **hybride prijszetting** mogelijk te maken. In het Vlaams Gewest zijn er immers heel wat leveranciers die producten aanbieden die zowel elementen van een vaste prijs als van een variabele prijs bevatten. Voor **energiecoöperaties** vormt deze hybride prijszetting in sommige gevallen zelfs de kern van hun business model. Deze realiteit moet in de Elektriciteits- en Gaswet een juridische basis behouden.

De Memorie van toelichting vermeldt bij artikel 4 van het wetsontwerp dat **RLP- en SPP-wegingen niet meer mogelijk** zullen zijn in de prijsstructuur. De toepassing van een RLP-weging in afnamecontracten heeft een beperkte impact op de prijs. Het is dan ook de vraag of dit verbod nodig is, aangezien dit tot een hogere prijsstijging kan leiden voor de afnemer dan het behouden van de RLP-weging. Elke onzekerheid voor de leverancier verhoogt namelijk de risicopremie, zoals hierboven aangehaald. Het is een ander verhaal voor SPP-wegingen in terugleveringscontracten. Het kan niet ontkend worden dat de marktwaarde van elektriciteit afkomstig uit zonnepanelen lager is dan de gemiddelde elektriciteitsprijs. We verwijzen hiervoor naar het Prijzenrapport¹² van de VNR waarin dit beschreven wordt en een Studie van de CREG over de Belgische groothandelsmarkt voor elektriciteit¹³. Het toepassen van een SPP-weging drukt dat verschil in marktwaarde uit in een marktconforme en transparante formule. Als dit niet langer wordt toegestaan, zullen leveranciers geen andere keuze hebben dan dit verschil in marktwaarde ex ante in te schatten en te verrekenen in hun eenheidsprijs, wat kan leiden tot lagere vergoedingen voor prosumënten.

4.2.2 Moeilijkheden om evoluties en prijsverschillen tussen gewesten te interpreteren

Prijsanalyses door de 3 gewestelijke regulatoren, **prijsvergelijkingen tussen de verschillende gewesten** en het opvolgen van prijsevoluties op basis van de producten van leveranciers die in de respectievelijke prijsvergelijkingssites worden opgenomen **zullen moeilijker worden** door het verbod om de energieprijs verder op te splitsen in afzonderlijke prijscomponenten. Het zal moeilijk zijn om regionale verschillen aan te tonen die verband houden met verschillende beleidskeuzes.

De regionale regulatoren merken op dat de vaste prijsstructuur die in het wetsontwerp wordt voorgesteld leveranciers **onvoldoende ruimte geven om innovatieve producten aan te bieden** in het kader van de energietransitie. De doelgroep voor deze innovatieve producten is niet noodzakelijk het grote publiek, maar wel de actieve afnemers met elektrische voertuigen, zonnepanelen, thuisbatterijen en warmtepompen, die hun flexibiliteit ter beschikking willen stellen in ruil voor een financiële compensatie en zo bijdragen aan het evenwicht van het energiesysteem. Voorbeelden hiervan zijn hybride prijszettingen, prijzen die wijzigen onder invloed van seizoenseffecten of prijselementen specifiek toegespitst op bepaalde installaties zoals zonnepanelen of andere assets wanneer deze slim worden aangestuurd en gebruikt.

4.2.3 Toegenomen onzekerheid voor consumenten

Het wetsontwerp lijkt leveranciers enige speelruimte te geven om op de factuur toch nog extra opdelingen van de energiecomponent op te nemen (die al dan niet op de tariefkaart zouden mogen

¹² <https://www.vlaamsenutsregulator.be/publicaties/rapp-2025-08>, §5.1

¹³ (F)2965 - Study on the functioning and price evolution of the Belgian wholesale electricity market – Monitoring Report 2024 (15 May 2025)

staan). Het is niet uitgesloten dat het moeilijk wordt om te weten wat leveranciers wel of niet onder de 'all-in'-prijs zullen opnemen. Dit zou tot nog meer onduidelijkheid kunnen leiden.

Dit zou dan tot gevolg hebben dat de consument de kosten en **posten op zijn factuur niet kan identificeren en vergelijken met de tariefkaart**. Op de tariefkaart zullen deze immers niet meer apart mogen worden vermeld. Hoewel het wetsontwerp gericht is op vereenvoudiging en meer transparantie, bestaat het risico dat de voorgestelde wijzigingen de factuur minder begrijpelijk maken en in de praktijk elke herberekening door de consument of met externe hulp (bijvoorbeeld door een OCMW-medewerker of een onafhankelijke ombudsdienst) onmogelijk maken. De mogelijkheid om een factuur te controleren hangt dan af van de herberekening door de betrokken partijen zelf, waardoor de consument minder controle heeft over de factuur.

De onduidelijkheid voor consumenten zal mogelijk verder nog worden vergroot door de vijfde paragraaf van artikel 20bis (en art. 15/10bis). Deze paragraaf beschrijft hoe de CREG **tariefkaarten** zal **controleren** om de naleving van voormelde bepalingen te verifiëren. Het vijfde lid van deze paragraaf beschrijft de termijnen van dit controleproces en de mogelijkheid voor leveranciers om mogelijke gebreken in de tariefkaart recht te zetten. Volgens deze procedure wordt het mogelijk dat er rechtzettingen gebeuren voor tariefkaarten waarop afnemers al hebben ingetekend. De regionale regulatoren vragen zich af wat er met de energiecontracten van deze klanten zal gebeuren en hoe zij op de hoogte zullen worden gebracht van eventuele prijswijzigingen. Een dergelijke kennisgeving is niet toegestaan binnen het huidige kader en/of moet volgens artikel 18, §2/2/1 ten minste twee maanden van tevoren plaatsvinden, wat niet kan binnen de vastgestelde termijn voor het rechtzetten van de tariefkaart. De analyse van de regionale regulatoren suggereert dat dit punt verduidelijking behoeft om interpretatie- en toepassingsproblemen te voorkomen.

4.3 Gecombineerd effect van de opgelegde prijsstructuur en de prijsbevrozing tijdens de contractduur

4.3.1 Structureel effect van de combinatie van artikel 20bis, §1 en §2

Naast de hierboven beschreven effecten willen de regionale regulatoren de aandacht vestigen op een bijkomend structureel risico dat voortvloeit uit de combinatie van artikel 20bis, §1, en het verbod op prijswijzigingen tijdens de looptijd van het contract (artikel 20bis, §2). Dit risico is bijzonder groot in de context van de **Brusselse residentiële markt**, waar energiecontracten worden afgesloten voor een **minimale contractduur van drie jaar**.

4.3.2 Impact op leveranciers: risico-overdracht, bevoorrading en prijsstelling

Voor leveranciers houdt deze maatregel een volledige overdracht van marktrisico's in gedurende de gehele looptijd van het contract, met name:

- de risico's inzake de evolutie van de groothandelsprijzen voor energie;
- de risico's m.b.t. wijzigingen in de regelgeving, toekomstige kosten in verband met het klimaat- en energiebeleid, in het bijzonder ETS2.

Als deze risico's achteraf niet meer kunnen worden doorgerekend, zullen leveranciers worden aangemoedigd om ze vooraf in hun prijsstrategie te integreren, wat kan leiden tot hogere

risicopremies bij het sluiten van het contract met als resultaat een hogere prijs per kWh en een vermindering van het aanbod van langlopende contracten met vaste prijzen.

Deze effecten worden versterkt door andere bepalingen in het wetsontwerp, die de commerciële speelruimte van leveranciers om bepaalde risico's op te vangen of te solidariseren, beperken. Het gaat met name om:

- beperkingen met betrekking tot promoties en kortingen (artikel 20bis, §3);
- onduidelijkheid over de mogelijkheid tot aanrekening van de vaste vergoeding.

4.3.3 Impact op consumenten: bescherming tegen prijsstijgingen versus verlies bij prijsdalingen

Voor huishoudens kan de maatregel bescherming bieden tegen onverwachte prijsstijgingen tijdens de contractduur, maar het kan het onbedoelde gevolg hebben dat huishoudens niet automatisch profiteren van prijsdalingen op de energiemarkt.

In een context van hoge prijsvolatiliteit betekent dit dat consumenten niet automatisch kunnen profiteren van dalende prijzen. De enige oplossing voor een consument om van dalende prijzen te genieten is het afsluiten van een nieuw contract. Aangezien contracten met een vaste prijs bijzonder populair zijn bij consumenten die prijszekerheid willen en vooraf inzicht in de hoogte van de jaarlijkse energiefactuur is het aannemelijk dat dit type klant niet van contract zal veranderen na een prijsdaling op de markt. De regionale regulatoren zijn van mening dat deze bepaling in het wetsontwerp herzien moet worden om een dergelijke valkuil te voorkomen, aangezien het oorspronkelijke doel was om klanten de mogelijkheid te bieden over te stappen naar de goedkoopste contracten.

4.3.4 Impact op de markt(werking) bij externe verstoringen

In geval van externe verstoringen (bijvoorbeeld een snelle stijging van de energie- of CO₂-prijzen, geopolitieke spanningen of verstoring van de energiebevoorrading) kunnen leveranciers die gebonden zijn aan niet-aanpasbare contracten met vaste prijzen worden geconfronteerd met aanzienlijke financiële druk. In sommige scenario's kunnen indirecte effecten ontstaan op gereguleerde mechanismen, zoals de noodlevering, en daardoor op de stabiliteit van het distributiesysteem. Dit kan onder meer leiden tot:

- een vermindering van het aanbod;
- een grotere marktconcentratie;
- of zelfs het vertrek van bepaalde leveranciers uit de markt, met mogelijke indirecte gevolgen voor gereguleerde mechanismen zoals de noodlevering en bijgevolg voor de stabiliteit van het distributiesysteem.

4.3.5 Coherentie tariefkaarten en prijsvergelijkers

De gewestelijke regulatoren wijzen erop dat in het kader van het wetsontwerp de "all-in" prijs op de tariefkaart naast een meer gedetailleerde prijsweergave in de officiële prijsvergelijkingsinstrumenten zou moeten bestaan, zonder dat het wetsontwerp de vereisten van consistentie tussen deze twee informatieniveaus specificeert.

De gewestelijke regulatoren herinneren eraan dat er binnen het bestaande regelgevend kader al bepaalde praktijken bestaan, zoals het doorgeven van een gestandaardiseerde uitsplitsing van de prijzen voor vergelijkingsdoeleinden, de rapporteringsverplichtingen aan officiële prijsvergelijkingsites en regelgevende instanties, en de controle op de consistentie tussen de ingevoerde gegevens en de tariefkaarten. Deze mechanismen zijn nu echter gebaseerd op een gedetailleerde prijsweergave in de contractuele documenten en niet op een verplichte 'all-in' prijs.

In een context waarin vereenvoudiging van de contractuele weergave de norm zou worden, achten de regulatoren het noodzakelijk om deze mechanismen in het wetsontwerp te verduidelijken en te waarborgen door middel van een robuust wettelijk en regelgevend kader om verlies aan transparantie en effectieve vergelijkbaarheid te voorkomen. Concreet zou het raadzaam zijn om het volgende op te nemen:

- Een expliciete verplichting om een gestandaardiseerde uitsplitsing van de prijs ter vergelijking door te geven, ook wanneer de tariefkaart een 'all-in' prijs vermeldt;
- Een controleerbare samenhang tussen de prijs die op de tariefkaart wordt vermeld en de gegevens die in de prijsvergelijkingsinstrumenten worden gebruikt;
- Een verduidelijking van het wettelijk kader, om elke ongecontroleerde ontkoppeling tussen contractuele informatie en vergelijkende informatie te voorkomen.

Deze elementen lijken onontbeerlijk om te garanderen dat de doelstelling van het wetsontwerp voor een transparante retailmarkt in de praktijk wordt bereikt, waarbij een reële en effectieve vergelijkbaarheid van de aanbiedingen op de retailmarkt voor energie wordt gewaarborgd.

4.3.6 Economisch voorbeeld ter illustratie van de cumulatieve impact van de voorgestelde maatregelen

Om de gecombineerde effecten van de opgelegde prijsstructuur (artikel 20bis, §1) en de prijsbevrozing gedurende de contractuele looptijd (artikel 20bis, §2), evenals hun interacties met andere bepalingen van het wetsontwerp (beperkingen op promoties, onzekerheden rond de vaste vergoeding, informatie- en vergelijkingsmodaliteiten), concreet te illustreren, stellen we het volgende voorbeeld voor.

Methodologische nota – Reikwijdte en beperkingen van het rekenvoorbeeld

Het rekenvoorbeeld focust bewust enkel op de component "energie" (kWh-prijs en vaste vergoeding), zonder de nettarieven, toeslagen en belastingen. Hoewel deze elementen een aanzienlijk deel van de totale factuur uitmaken, zijn ze gereguleerd, identiek ongeacht de leverancier en niet beïnvloed door het geanalyseerde bevrozingsmechanisme. Het meenemen van deze elementen in de analyse zou de vastgestelde verschillen tussen de situatie met en zonder het wetsontwerp dus niet wijzigen.

Het voorbeeld is gebaseerd op een gestandaardiseerd jaarlijks verbruik en een prijsformule die constant wordt gehouden, om het eigenlijke effect van de bevrozing van de energieprijs te isoleren. Commerciële promoties en effecten die verband houden met toekomstige klimaatbeleidsmaatregelen (met name ETS) worden niet rechtstreeks in de basisberekeningen opgenomen, maar maken het onderwerp uit van een afzonderlijke kwalitatieve analyse, gezien hun onzekere of heterogene aard.

Deze aannames maken een heldere en didactische lezing van het onderzochte mechanisme mogelijk, zonder vooruit te lopen op de toekomstige evolutie van de andere componenten van de factuur.

Hoewel het voorbeeld is gebaseerd op de prijsformule van een bestaand variabel product (Easy Variabel), wordt er uitgegaan van de hypothese van een vaste prijs gedurende de looptijd van het contract, wat een economisch gedrag impliceert dat gelijkwaardig is aan dat van een product met een vaste prijs. De formule van het variabele product wordt gebruikt als analytische referentie om de impact van het bevriezen van de prijzen op de verschillende componenten (vaste vergoeding, geïndexeerde component, enz.) op een realistische manier te analyseren, met name in een dalend scenario.

Overzichtstabel - Effecten van de bevriezing toegepast op het product Engie Easy variabel

Huishoudelijke afnemer – 3.500 kWh/jaar – Vaste vergoeding: 65 €/jaar

Stap	Geanalyseerd element	Werkelijke gegevens/veronderstellingen (€/jaar of totaal)	Berekend resultaat	Didactische toelichting
1	Product	ENGIE Easy Variabel – prijs geïndexeerd op basis van ENDEX101 volgens de gepubliceerde formule (vast deel + geïndexeerd deel)	Prijs in januari 2025: 16,540 c€/kWh incl. BTW + vaste vergoeding: 65 €	Standaard variabel product, representatief voor de Brusselse residentiële markt
2	Logica zonder aanpassing volgens wetsontwerp	De prijs volgt elk jaar de evolutie van de markt (ENDEX101)	De klant wordt symmetrisch blootgesteld aan de marktontwikkelingen, zowel bij stijgingen als bij dalingen	Normale werking van een vrije markt
3	Logica na aanpassing volgens wetsontwerp	Prijs van het jaar Y bevroren voor Y, Y+1, Y+2	Verdwijning van de indexatie voor de klant	Overdracht van het marktrisico
4	Scenario A: dalende markt	Waargenomen prijs Easy: • Y (01/2025) : 16,540 c€ • Y+1 (cf. 06/2025) : 11,327 c€ • Y+2 (cf. 09/2025) : 13,624 c€	Prijs energie + vaste vergoeding: • zonder wetsontwerp: ≈ 1.647 € (3 jaar) • met wetsontwerp: ≈ 1.932 € (3 jaar)	Marktdalingen worden niet aan de consument doorberekend
5	Impact wetsontwerp – scenario A	Vergelijking met/zonder wetsontwerp	Totaal extra kosten ≈ +285 € over 3 jaar	De bevriezing werkt als een

				verzekering die onnodig betaald wordt
6	Scenario B: Stijgende markt	Werkelijke ENDEX101: • Y (cf. 06/2025): 64,12 • Y+1 (cf. 01/2026): 93,92 • Y+2 (cf. 02/2026): 106,51	Prijs energie + vaste kosten: • zonder wetsontwerp: ≈ 1.719 € (3 jaar) • met wetsontwerp: ≈ 1.402 € (3 jaar)	De bevrozing beschermt efficiënt tegen de stijging
7	Impact wetsontwerp - scenario B	Vergelijking met/zonder wetsontwerp	Totale winst ≈ -317 € over 3 jaar	Het risico wordt naar de leverancier verschoven
8	Commerciële kortingen	Typische promotie: ≈ 600 € het 1e jaar	Risico op vrijwel volledig verlies onder het wetsontwerp	Effect onafhankelijk van het prijsscenario
9	Vaste vergoeding	Onzekerheid over de expliciete facturatie	≈ 60 €/jaar → 180 € over 3 jaar	Risico op doorrekening in de kWh-prijs
10	Klimaatbeleidsmaatregelen (ETS, onzekerheden)	Volatiliteit en toekomstige kosten die achteraf niet kunnen worden doorgerekend	Vooraf geïntegreerde risicopremie (niet berekend)	Hogere startprijs
11	Gecumuleerd effect – dalende markt	wetsontwerp + afschaffing kortingen + vaste vergoeding + risicopremie	> 1.000 € over 3 jaar (orde van grootte)	Het mechanisme wordt structureel nadelig
12	Gecumuleerd effect – stijgende markt	Winst wetsontwerp deels gecompenseerd door indirecte effecten	Geringe of zelfs geannuleerde winst	Bescherming minder voordelig dan verwacht

Commentaar en afsluitende opmerkingen

- De prijsbevriezing is niet neutraal: zij bevoordeelt de consument alleen bij een langdurige prijsstijging, maar benadeelt hem automatisch wanneer de markten ontspannen.
- In een realistisch dalend scenario, zoals recent waargenomen voor het product Easy Variabel, leidt de bevriezing tot een rechtstreekse meerkost van ongeveer 285 € over drie jaar, waaraan de effecten van de andere bepalingen van het wetsontwerp nog worden toegevoegd.
- De beperkingen op promoties, in combinatie met de onzekerheid rond de vaste vergoeding en de integratie van een risicopremie gekoppeld aan klimaatbeleid (ETS), kunnen de financiële impact voor de consument aanzienlijk vergroten, los van de evolutie van de marktprijzen.
- Zelfs bij prijsstijgingen, waar de bevriezing een beschermende rol speelt, verminderen de indirecte effecten (hogere startprijs, minder concurrentie, verdwijnen van aantrekkelijke aanbiedingen) het verwachte voordeel aanzienlijk.
- Al met al verandert het wetsontwerp een variabel contract in een quasi vast contract, zonder de kost ervan expliciet te maken, met een risico op structurele prijsverhoging op de residentiële markt en een afname van de concurrentiedruk.

Impact van het mechanisme van het wetsontwerp op de marktpelers (horizon van 3 jaar)

Speler	Belangrijkste impact over 3 jaar	Belangrijkste economische effecten	Samenvatting
Particuliere consumenten	Onzeker en asymmetrisch effect	<ul style="list-style-type: none"> • Bescherming in geval van een aanhoudende prijsstijging • Extra kosten bij een daling van de markt • Verlies van promoties en minder overzichtelijke aanbiedingen 	Het voordeel hangt sterk af van het prijsscenario; het risico om meer te betalen in tijden van dalende markt is reëel
Kwetsbare/weinig actieve consumenten	Potentieel negatieve impact	<ul style="list-style-type: none"> • Minder mogelijkheden om te kiezen of van aanbod te veranderen • Grotere blootstelling aan indirecte effecten (hogere startprijs, einde van promoties) 	De bevriezing biedt geen effectieve bescherming voor huishoudens die minder actief zijn op de markt
Historische leveranciers	Relatief voordeel	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële capaciteit om het risico op te vangen en te dekken • Integratie van een 	De maatregel versterkt de positie van de dominante spelers

		risicopremie in de initiële prijs	
Nieuwe spelers	Economische verzwakking	<ul style="list-style-type: none"> • Moeilijkheid om het risico over drie jaar te dekken • Afname van agressieve aanbiedingen en promoties • Mogelijke gedeeltelijke terugtrekking uit de markt 	Het kader vermindert de commerciële aantrekkelijkheid en beperkt de toetreding of het behoud van nieuwe spelers
Concurrentie op de markt	Geleidelijke verzwakking	<ul style="list-style-type: none"> • Standaardisering van aanbiedingen • Afname van prijsdifferentiatie • Minder concurrentiedruk 	De bevrozing draagt bij aan een opwaartse convergentie van het aanbod
Overheid/ regelgevende instantie	Doelstelling gedeeltelijk bereikt	<ul style="list-style-type: none"> • Duidelijke stabilisatie van de prijzen • Indirecte effecten die vooraf moeilijk te beheersen zijn 	Het mechanisme zorgt voor nominale stabiliteit, maar ten koste van marktverstoringen
Energiemarkt (globaal)	Verstarring van de marktwerking	<ul style="list-style-type: none"> • Overdracht van het risico naar de leverancier • Ontkoppeling tussen detailhandelsprijzen en marktsignalen 	Het prijssignaal wordt verzwakt, wat de economische efficiëntie van de markt vermindert
Energietransitie/ klimaatbeleid	Complexe interactie	<ul style="list-style-type: none"> • Verhoogde risicopremie als gevolg van toekomstige onzekerheden (ETS, CO₂-kosten) • Verwachte doorwerking in de prijzen 	Klimaatdoelstellingen kunnen indirect leiden tot een stijging van de initiële prijs die de consument betaalt

Conclusies – Totale impact over 3 jaar

- Het prijsbevrozingsmechanisme in het wetsontwerp **elimineert het risico niet**, maar **verschuift het tussen de verschillende actoren, voornamelijk naar de leveranciers en indirect naar de consumenten via de startprijs**.
- Op lange termijn heeft het mechanisme de neiging om **gevestigde leveranciers te bevoordelen** en **de concurrentiedruk te verminderen**, wat kan leiden tot een **structurele prijsstijging** op de residentiële markt.

- De bescherming die aan de consument wordt geboden, is **afhankelijk van een scenario van prijsstijgingen**, terwijl de negatieve effecten (einde van promoties, risicopremie, verstrakking van de markt) **vrijwel zeker** zijn.
- Op marktniveau draagt de bevrozing bij tot een **standaardisering van het aanbod** en een **verzwakking van het prijssignaal**, met mogelijk contraproductieve effecten voor de economische efficiëntie en de energietransitie.

4.4 Verbetervoorstel

De gewestelijke regulatoren pleiten ervoor om de bepalingen waarmee de vaste prijsstructuur zou worden ingevoerd **te schrappen**.

Verschillende **kostencomponenten** (ETS2, certificatenverplichtingen, energiedelen, forfait zonnepanelen, ...) **moeten apart kunnen blijven staan op de tariefkaart**.

In het federaal regeerakkoord staat: “*De inhoud van de tariefkaarten zal worden geharmoniseerd om de vergelijking van energieprijzen en de overstap naar een andere leverancier te vergemakkelijken*”¹⁴. Als **alternatief** voor het voorgestelde artikel 20bis, §1, zouden andere pistes kunnen worden onderzocht.

Zo zouden de **eenheden** waarmee de verschillende kostencomponenten worden vermeld op de tariefkaart bij wet kunnen worden vastgelegd (vb. €/MWh of €/kWh). De vergelijkbaarheid zou verder kunnen worden verhoogd door het gebruik van een **uniforme terminologie** wettelijk te verplichten. De wet zou bijvoorbeeld kunnen bepalen dat voortaan enkel nog ‘vaste vergoeding’ en niet langer ‘abonnementskost’ of ‘platformkost’ mag worden gebruikt. We verwijzen in dit verband ook naar de initiatieven in de schoot van FORBEG Consumenten aangaande uniforme terminologie op tariefkaarten.

Deze voorgestelde aanpassingen zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat de doelstellingen van het wetsontwerp daadwerkelijk worden bereikt, door zowel de effectieve bescherming van de consument als de goede werking van de concurrentie op de energiemarkt te versterken.

In aanvulling op de bovengenoemde voorstellen benadrukken de gewestelijke regulatoren de noodzaak om een **daadwerkelijke economische transparantie** van de energieprijzen te behouden, die verder gaat dan alleen de formele transparantie van de prijsweergave.

In dit opzicht herinneren wij eraan dat **het huidig wetgevend kader leveranciers al in staat stelt** gedifferentieerde en innovatieve producten aan te bieden, terwijl tegelijkertijd een hoog niveau van informatieverstrekking en consumentenbescherming wordt gewaarborgd. Het lijkt dan ook van essentieel belang dat de voorgenomen aanpassingen niet leiden tot een beperking van deze bestaande mogelijkheden, maar juist gericht zijn op de versterking ervan.

De gewestelijke regulatoren zijn van mening dat de **operationele samenhang** moet worden gewaarborgd tussen enerzijds de “all-in”-prijs die op de tariefkaart wordt vermeld en anderzijds de gegevens die worden gebruikt in de **officiële vergelijkingsinstrumenten**, zoals die momenteel op regionaal niveau bestaan. Deze samenhang zou kunnen worden gewaarborgd door de invoering van een expliciete verplichting om, met het oog op vergelijkingen, **een gestandaardiseerde**

¹⁴ [Federaal regeerakkoord](#), p. 92

uitsplitsing van de prijs door te geven in een geharmoniseerd formaat, zonder afbreuk te doen aan de vrijheid van de leveranciers om prijzen te bepalen of de huidige praktijken van de vergelijkingsites.

De gewestelijke regulatoren wijzen bovendien op het risico van **asymmetrische consumentenbescherming**, waardoor consumenten weliswaar effectief worden beschermd tegen prijsstijgingen, maar structureel worden benadeeld in periodes van prijsdalingen, met name huishoudens die minder snel van contract veranderen. Een dergelijke asymmetrie zou de concurrentiemechanismen kunnen verzwakken die vandaag een centrale rol spelen op de kleinhandelsmarkt.

De gewestelijke regulatoren benadrukken dan ook het belang van een **gezamenlijke evaluatie van de gecombineerde effecten** van de bepalingen inzake de verplichte prijsstructuur (artikel 20bis, § 1) en de prijsbevrozing tijdens de contractduur (artikel 20bis, § 2), teneinde de algemene impact ervan op de effectieve bescherming van de consument, de transparantie van de markt en de vergelijkbaarheid van de aanbiedingen te beoordelen.

Ten slotte zou het, in lijn met het huidige kader, raadzaam zijn een wettelijk kader te handhaven dat de ontwikkeling mogelijk maakt van **hybride en innovatieve producten**, die vaste en variabele elementen combineren, mits hun werking gebaseerd is op objectieve, transparante en begrijpelijke criteria. Deze producten zijn vandaag een belangrijke hefboom voor innovatie en aanpassing aan de behoeften van de consument in het kader van de energietransitie en in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in de Europese wetgeving op het gebied van energie.

5. Kortingen (art. 4 wetsontwerp - nieuw art. 20bis, §3)

§ 3. *“Voorwaardelijke promotionele acties in de vorm van kortingen of premies aan huishoudelijke afnemers zijn slechts toegestaan voor zover ze volledig los staan van de volledige energieprijs. Kortingen of premies die daar niet aan voldoen, worden voor niet geschreven gehouden. Kortingen of premies verschijnen op geen enkele manier in gesimuleerde prijsaanduidingen of in vergelijkingsinstrumenten. “*

De regionale regulatoren gaan akkoord dat er nood is aan meer transparantie over de doorrekening van kortingen, maar vinden dat de huidige bewoording in paragraaf 3 die met artikel 4 en artikel 11 van het Voorontwerp wordt ingevoerd **tot verwarring leidt**. Hier volgen enkele voorbeelden van vragen die zich stellen: Wat valt allemaal onder ‘voorwaardelijke promotionele acties?’ Wat moet worden begrepen onder ‘volledig los staan van de volledige energieprijs’? Mag geen enkel aanbod met een korting of een premie in een vergelijkingsinstrument worden opgenomen? Hoe verhoudt deze paragraaf zich tegenover de eerste paragraaf die ‘de mogelijkheid om prijzen te differentiëren naar uren of volume’ vrijwaart?

De Memorie van toelichting verduidelijkt welk soort kortingen men met deze aanpassing aan banden wil leggen als volgt: *‘Een regelmatig voorkomend probleem zijn de voorwaardelijke (welkomst)kortingen. Ze zijn aanzienlijk en worden verrekend in de jaarprijs waardoor deze producten goed scoren bij prijsvergelijkingen. De consument krijgt de korting echter pas uitbetaald ná een volledig en ononderbroken jaar levering, bij de volgende afrekening (+ nog enkele kleinere voorwaarden): in de praktijk een jaar tot anderhalf jaar na de Welkom.’* De huidige formulering van

deze paragraaf in het wetsontwerp lijkt echter niet volledig afgestemd op het doel zoals het in de Memorie van toelichting is beschreven.

De voorgestelde wijziging lijkt de verdere introductie en **ontwikkeling van innovatieve producten** die aanzetten tot een verschuiving van het verbruik naar tijdstippen met goedkopere prijzen te zullen **belemmeren**. Deze innovatieve producten zetten afnemers op een laagdrempelige manier aan tot rationeel energie- en netgebruik door bijvoorbeeld een korting te geven als de afnemer verbruikt tijdens specifieke tijdsblokken. Dergelijke producten verschijnen steeds vaker in het marktaanbod en leveren maatschappelijke voordelen op. Deze evolutie zou in gevaar komen door een al te streng verbod op kortingen.

Er is een reëel risico dat kortingen wel nog (mogen) worden aangeboden, maar **niet meer transparant** in beeld zullen komen wanneer ze niet alleen niet langer verrekend mogen worden in vergelijkingsinstrumenten, maar ook niet langer getoond mogen worden. Ze zullen dan voortaan enkel zichtbaar zijn op websites of ander promotiemateriaal zoals dat van de leveranciers naar hun klanten.

Het verbod om kortingen op te nemen in de verschillende vergelijkingsinstrumenten **interfereert met de opdracht van de gewestelijke regulatoren** om een vergelijkingsinstrument aan te bieden dat objectieve criteria hanteert om de vergelijking van het volledige aanbod (dus ook de aangeboden kortingen) te maken.

Gebruikers van de V-test[®] van de VNR hebben momenteel de **keuze** om de vergelijking te maken met of zonder kortingen. Kortingen worden getoond, maar de gebruiker kan deze eenvoudig afzetten als hij dit niet wenst. De zinsnede "*Kortingen of premies verschijnen op geen enkele manier in gesimuleerde prijsaanduidingen of in vergelijkingsinstrumenten*" lijkt te doen uitschijnen dat dit niet meer gewenst is. Dit maakt echter dat actieve gebruikers van de V-test[®] die uitdrukkelijk op zoek zijn naar de meest interessante prijzen en kortingen, deze informatie niet meer terug zouden kunnen vinden. Dit lijkt toch niet aangewezen.

We vestigen er de aandacht op dat de V-test[®] van de VNR bijvoorbeeld momenteel al **strikte voorwaarden** hanteert om kortingen te verrekenen in simulaties:

- De korting moet opgenomen zijn op de tariefkaart (en dus bijgevolg contractueel afdwingbaar zijn);
- Zowel nieuwe als bestaande klanten moeten de korting krijgen. Voor bestaande klanten geldt dit niet bij contracthernieuwing, maar wel als ze bij dezelfde leverancier voor een ander contract kiezen;
- De korting moet verkregen zijn in het eerste contractjaar (vermits er in de V-test[®] een inschatting wordt gemaakt van de geschatte jaarprijs);
- Verder mogen er geen extra voorwaarden aan de korting verbonden zijn, zoals bv. dat er steeds op tijd moet betaald zijn.

Bovendien lijkt het feit dat voorwaardelijke kortingen enkel zijn toegestaan als deze los staan van de energieprijzen, **vage promotionele acties te willen bevoordelen**, hoewel deze minder transparant zijn voor de afnemer en het verkrijgen van het voordeel ook minder verzekerd kan zijn.

Een verbod op voorwaardelijke promotionele acties in de vorm van kortingen of premies zou leveranciers een belangrijk instrument ontnemen om klanten aan te trekken én voor consumenten een globaal prijsverhogend effect kunnen hebben. Uit een **interne analyse van BRUGEL**, gericht op de verschillen tussen de aangeboden kortingen in de verschillende gewesten, komt de impact van promoties op de energieprijzen duidelijk naar voren. Deze analyse werd uitgevoerd naar aanleiding van een artikel in de pers, waarin werd gewezen op een prijsverschil van enkele honderden euro's tussen de energieaanbiedingen per regio. Bij nadere analyse heeft BRUGEL vastgesteld dat dit verschil veroorzaakt wordt door promoties die per regio verschillen.

Voorbeeld: in oktober 2025 bedroeg de korting voor een vast Easy-contract van Engie 296,50 € voor elektriciteit en 327,00 € voor gas in Wallonië en Vlaanderen. Dit komt neer op een verschil van 623,50 € in het eerste jaar voor een klant die het aanbod voor beide energievormen afsluit in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest. Voor het contract Engie Flow liep het totale verschil op tot 706 €. Deze korting is gemiddeld 20% van de totaalprijs (inclusief transport, distributie en toeslagen).

Deze bevindingen hebben BRUGEL ertoe aangezet om te besluiten om promoties op te nemen in Brusim, de prijsvergelijker van het Brussels Gewest, om de Brusselaars zo in staat te stellen om op een transparante manier toegang te krijgen tot promotionele aanbiedingen en om deze dimensie mee te nemen in hun toekomstige prijsanalyses.

Het verbod om kortingen te tonen in prijssimulaties en vergelijkingsinstrumenten lijkt bovendien in strijd te zijn met artikel 9 van het koninklijk besluit aangaande de vereisten voor vergelijkingsinstrumenten¹⁵, wat volgens de gewestelijke regulatoren een stap terug zou betekenen ten opzichte van de huidige praktijken Art. 9. § 1 van dat koninklijk besluit bepaalt immers: *“De gebruiker ontvangt duidelijke informatie over de inhoud van de korting en het tijdstip waarop deze in de facturering wordt opgenomen”*.

In het geval dat het wetsontwerp ongewijzigd zou blijven, wijzen de gewestelijke regulatoren op het belang van juridische samenhang en de noodzaak om het bovengenoemde koninklijk besluit aan te passen.

5.1 Verbetervoorstel

Kortingen zijn een effectief middel voor leveranciers om klanten te werven. Dit is zeker zo voor nieuwe spelers op de elektriciteits- en gasmarkt. De regionale regulatoren zouden er dan ook willen voor **pleiten dat leveranciers kortingen verder kunnen gebruiken**. Consumenten kunnen door kortingen wel degelijk genieten van lagere prijzen.

De regionale regulatoren vinden het wel essentieel dat de voorwaarden om van de kortingen te kunnen genieten **transparant en ondubbelzinnig** voorafgaand aan het sluiten van het leveringscontract worden meegedeeld. Als alternatief voor de voorgestelde regeling kan bijvoorbeeld worden nagedacht over het vastleggen van specifieke vormvereisten voor de manier waarop de voorwaarden en de verrekening van de korting aan de consument moeten worden meegedeeld.

¹⁵ KB van 14 december 2023 tot vaststelling van de vereisten die van toepassing zijn op de vergelijkingsinstrumenten van het aanbod van de leveranciers van elektriciteit voor de toekenning van een vertrouwensmerk en tot vaststelling van de toekenningsprocedure, https://www.ejustice.just.fgov.be/mopdf/2023/12/20_1.pdf#Page34

Om een accuraat beeld te krijgen van het effect van de korting op de leveringsprijs zijn de gewestelijke regulatoren voorstander van de opname ervan in gesimuleerde prijsaanduidingen en vergelijkingsinstrumenten. De bepaling zou zo kunnen worden aangepast dat het eerste resultatscherm altijd de simulaties zonder de toepassing van de promotionele kortingen toont, maar altijd met de optie om de resultaten ook inclusief promoties te laten zien.

§ 3. *“Voorwaardelijke promotionele acties in de vorm van kortingen of premies aan huishoudelijke afnemers zijn slechts toegestaan voor zover ze ~~volledig los staan van de volledige energieprijzen~~ worden getoond volgens de door de Koning te bepalen vormvereisten. Kortingen of premies verschijnen niet standaard (of automatisch) op het eerste resultatscherm van gesimuleerde prijsaanduidingen of in vergelijkingsinstrumenten, maar wel met de optie voor huishoudelijke afnemers om de resultaten inclusief promoties te zien.*”

6. Aanrekening van vaste vergoeding (art. 3,4° wetsontwerp)

§ 2/3/1. *“Enkel wanneer een elektriciteitsleveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs en met een vaste vergoeding wordt stopgezet door een huishoudelijke afnemer krachtens paragraaf 2/3, eerste lid, kan een vaste vergoeding aangerekend worden en dat slechts naar rato van het aantal dagen van het elektriciteitsleveringscontract tot de stopzetting. Vaste vergoedingen zijn evenredig en staan in verhouding tot de administratieve kosten voor het betreffende elektriciteitsleveringscontract. De bewijslast voor het evenredig karakter ligt bij de leverancier en de toelaatbaarheid van de vaste vergoedingen wordt gemonitord door de commissie overeenkomstig artikel 23ter.”*

Zoals artikel 3, 4° en artikel 10, 6° van het wetsontwerp nu zijn geformuleerd lijkt het erop dat een **vaste vergoeding** enkel nog zou mogen worden aangerekend als de huishoudelijke afnemer zijn contract met vaste looptijd en vaste prijs voor het einde van de looptijd stopzet. Als we deze artikelen samen lezen met de Memorie van toelichting, dan wordt het aanrekenen van deze vaste vergoeding bij de beëindiging van het contract als een overstapperelateerde vergoeding¹⁶ beschouwd: *‘Een vaste vergoeding aanrekenen na de opzeg betreft namelijk ook een overstapperelateerde vergoeding.’* De gewestelijke regulatoren leiden hieruit af dat deze bepalingen tot doel hebben om artikel 12 van de Europese Elektriciteitsrichtlijn te willen uitvoeren.

De regionale regulatoren zijn het eens met de initiatiefnemers van het wetsontwerp dat contracten met vaste prijs aantrekkelijker moeten worden zodat afnemers meer keuze hebben bij het kiezen van een contract. **Een herinvoering van de verbrekingsvergoeding is een interessant hulpmiddel om aantrekkelijkere contracten met vaste prijs te promoten**, zoals voorzien in het **federaal regeerakkoord**¹⁷. Wij verwijzen hier als voorbeeld naar het advies¹⁸ van VNR over het ontwerpdecreet ter omzetting van de Vijfde Europese Elektriciteitsrichtlijn. Daarin riep de VNR op om een vast contract vast te maken voor leveranciers én afnemers, door bijvoorbeeld

¹⁶ Artikel 1, 17° Elektriciteitsrichtlijn definieert overstapperelateerde vergoeding als *‘iedere heffing of boete die rechtstreeks of indirect door leveranciers, marktdeel nemers die aan aggregatie doen of systeembeheerders aan afnemers wordt opgelegd vanwege het overstappen op een andere leverancier of op een andere marktdeelnemer die aan aggregatie doet, waaronder opzegvergoedingen;*

¹⁷ [Federaal regeerakkoord](#), p. 31

¹⁸ <https://www.vlaamsenutsregulator.be/publicaties/adv-2025-07>

opzegvergoedingen opnieuw in te voeren. Als zo ook de leverancier meer zekerheid krijgt, zou er opnieuw sprake zijn van een evenwichtiger contractuele relatie tussen de leverancier en de afnemer, met aantrekkelijkere contracten met vaste prijs tot gevolg. Het (opnieuw) toelaten van een verbrekingsvergoeding zou dus het aanbod aan vaste contracten aantrekkelijker kunnen maken. We verwijzen in dit verband ook naar artikel 11 van Richtlijn (EU) 2019/944 van 5 juni 2019 dat lidstaten verplicht om ervoor te zorgen dat eindafnemers een leveringscontract met vaste looptijd en een vaste prijs met hun leverancier kunnen afsluiten.

Deze vaststellingen werden overigens ook gedaan door de federale regulator CREG aan het einde van de energieprijs crisis om de liquiditeit van de markt voor vaste prijzen te bevorderen en de aantrekkelijke prijzen in dit segment te versterken. Het wetsontwerp lijkt echter geen uitvoering aan deze verplichting te geven.

Het lijkt er eerder op dat het wetsontwerp de bestaande regeling rond het aanrekenen van de vaste vergoeding die voorzien is in de Elektriciteits- en Gaswet en in het Consumentenakkoord omvormt naar een verbrekingsvergoeding met een beperkt ontradend effect (evenredig aan de duur van het contract) én tegelijkertijd de bestaande vaste vergoedingen verbiedt.

De voorgestelde aanpassingen zouden voor **verwarring** kunnen zorgen en **zouden zowel op zichzelf als in het licht van de nagestreefde doelstellingen moeten worden verduidelijkt**. Welke regels gelden er voor de aanrekening van de vaste vergoeding wanneer het einde van de looptijd van het contract wordt bereikt zonder voortijdige stopzetting door de huishoudelijke afnemer? Welke regels gelden er voor de aanrekening van de vaste vergoeding wanneer een variabel of dynamisch contract voortijdig zou worden stopgezet? Immers, artikel 4 en artikel 11 van het Voorontwerp bepalen dat er ook bij contracten tegen variabele prijs een vaste vergoeding kan worden aangerekend. In welke gevallen mag deze dan nog worden aangerekend?

We willen benadrukken dat de **vaste vergoeding** en de opzeg- of **verbrekingsvergoeding** **verschillende begrippen zijn en een ander doel dienen**.

- De vaste vergoeding is een administratieve kost aangerekend door de leverancier om de kosten voor het werven van klanten en het onderhouden van de contractuele relatie met de klant te dekken.
- De opzeg- of verbrekingsvergoeding wordt aangerekend door de leverancier om de kost van het voortijdig vertrekken van de klant en de impact hiervan op de hedgingkosten van de leverancier te compenseren. Deze kost is afhankelijk van de looptijd van het contract en de volumes.

De **leverancier heeft administratieve kosten**, ongeacht het verbruik van de klant en de looptijd van het contract. Die worden **gedekt door deze vaste vergoeding**. Dit staat ook uitdrukkelijk in de Memorie van toelichting: *'Een vaste vergoeding betreft de louter administratieve kost of abonnementskosten en dient evenredig te zijn tot de verhouding met de daadwerkelijke kosten van de energieleverancier voor het betreffende product'*.

Als leveranciers **geen vaste vergoeding meer mogen aanrekenen** voor alle types contracten die ze aanbieden, zal dit leveranciers aanmoedigen om de gemaakte kosten op een andere manier te factureren en dus ook dit **prijsverhogend werken voor alle afnemers**:

- Bij een nulverbruik of laag verbruik heeft de leverancier geen of weinig inkomsten, maar er zijn wel administratieve kosten voor de leverancier. Deze zullen dan enkel kunnen gerecupereerd worden via andere klanten;
- Bij een hoog verbruik zal het toevoegen van de administratieve kosten in de prijs per kWh tot verhoging van de energiefactuur leiden;
- Bij voortijdige stopzetting van een contract met vaste prijs door de klant, is de financiële impact op de leverancier groter naarmate de datum van die voortijdige stopzetting dichterbij de startdatum van het contract ligt. Toch is de vaste vergoeding, die de leverancier mag aanrekenen naar rato van het aantal dagen van het elektriciteitsleveringscontract, in dit geval lager. Ook hier valt te verwachten dat leveranciers die kosten enkel kunnen trachten te recupereren via andere klanten.

De kosten van leveranciers wanneer de klant het contract tegen vaste prijs en met vaste looptijd voortijdig stopzet kunnen worden gedekt via aparte **opzeg- of verbrekingsvergoedingen**. De leverancier brengt de kosten in rekening voor de gevolgen van het voortijdige vertrek van de klant op de **hedgingkosten**. Deze kosten hangen samen met de afgenomen volumes en de contractduur en zijn zeer moeilijk te verhalen bij contracten met een vaste looptijd en een vaste prijs. Dit komt doordat de leverancier de te leveren energie vooraf inkoop en zijn risico voor die klant op een vooraf bepaalde manier afdekt. Als een klant een contract met een vaste prijs zonder boete kan beëindigen, heeft de leverancier te veel energie ingekocht, die hij mogelijk tegen minder gunstige marktprijzen moet verkopen. Als deze zijn voorzien, moeten dergelijke opzeg- of verbrekingsvergoedingen voldoen aan artikel 12, §3 van de Europese Elektriciteitsrichtlijn¹⁹.

Hierbij aansluitend verwijzen we ook naar artikel 3, 5° en 3, 8° van het wetsontwerp waarin sprake is van bedragen die de huishoudelijke afnemer verschuldigd is bij een voortijdige beëindiging. Het is onduidelijk wat onder deze 'bedragen' moet begrepen worden en of die ook kunnen worden aangerekend als een contract van onbepaalde duur wordt opgezegd.

We vestigen ook de aandacht op het vijfde lid van artikel 18 §2/3 van de Elektriciteitswet dat stelt dat *"leveranciers opzegvergoedingen in rekening mogen brengen aan afnemers die geen huishoudelijke afnemer of KMO zijn die vrijwillig een elektriciteitsleveringscontract met een vaste looptijd en een vaste prijs vóór het einde van de looptijd opzeggen. Dergelijke vergoedingen moeten evenredig zijn en mogen bovendien niet meer bedragen dan het rechtstreekse economische verlies dat de leverancier lijdt, als gevolg van de afnemer die zijn contract opzegt, met inbegrip van de kosten voor gebundelde investeringen of diensten die de afnemer reeds heeft ontvangen als onderdeel van het contract"*. De verhouding van artikel 18, §2/3 vijfde lid van de Elektriciteitswet met art. 3, 5° en 8° van het wetsontwerp behoeft verduidelijking.

6.1 Verbetervoorstel

De gewestelijke regulatoren staan achter een herinvoering van de verbrekingsvergoeding voor contracten met vaste prijs, zoals voorzien in het federaal regeerakkoord. Dit zou het aanbod aan contracten met een vaste prijs competitiever kunnen maken. Zonder verbrekingsvergoeding zullen leveranciers deze kosten solidariseren en verrekenen over alle klanten (met hogere prijzen voor alle

¹⁹ RICHTLIJN (EU) 2019/944 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU

klanten als gevolg) en niet – zoals gewenst – deze kosten beperken tot klanten die hun contract niet respecteren en deze kost veroorzaken. Indien deze optie niet wordt gekozen, zijn de gewestelijke regulatoren van mening dat de impact van de voorgestelde bepalingen moet worden geanalyseerd en dat de reikwijdte ervan moet worden verduidelijkt.

De gewestelijke regulatoren zijn ook van mening dat het wenselijk zou zijn om het begrip 'vaste vergoeding' wettelijk te definiëren, bijvoorbeeld 'bedrag dat de energieleverancier aanrekent, los van het verbruik, om kosten voor de administratie, dienstverlening en het klantenbeheer te dekken'.

7. Definitie tariefkaart (artikel 2, en art. 3,6° wetsontwerp)

Art. 2. "tariefkaart": 'het door de energieleverancier publiek beschikbaar gestelde document waarin de op het ogenblik van publicatie effectief geldende prijzen voor de **levering** van elektriciteit worden vermeld, met inbegrip van de energieprijis, **eventueel toepasselijke bijkomende vergoedingen**, de netwerkcomponent die door de energieleverancier worden aangerekend aan de eindafnemer, de taksen en de heffingen, en waarin de termijn wordt aangegeven waarbinnen de afnemer kan intekenen onder de vermelde voorwaarden.'

Art. 3,6°: "(...) De leveranciers verstrekken een aparte tariefkaart enerzijds voor elektriciteitsleveringscontracten en anderzijds voor contracten waarbij huishoudelijke afnemers en kmo's de door henzelf opgewekte elektriciteit verkopen, of die deelnemen aan **flexibiliteits- of energie-efficiëntieregelingen**. Wanneer de levering van elektriciteit wordt verricht tegen een maximumprijs vastgesteld overeenkomstig artikel 20, §1 of §2 verwijst de leverancier naar de van toepassing zijnde maximumprijs in plaats van naar de tariefkaart;"

Hierbij wensen we volgende zaken op te merken:

- In de definitie van 'tariefkaart' zoals ze in artikel 2 van het wetsontwerp wordt voorgesteld is **enkel sprake van levering**. De tariefkaarten voor de verkoop van door henzelf opgewekte elektriciteit of deelname aan flexibiliteits- of energie-efficiëntieregelingen zouden hier niet onder vallen. Het is aangewezen dat dit op elkaar afgestemd wordt. Het is ook onduidelijk wat er moet worden verstaan onder '**flexibiliteits- of energie-efficiëntieregelingen**'.
- Er lijkt een **interne tegenspraak** te zijn tussen de definitie en de verplichte prijsstructuur en -elementen voorgesteld in artikel 4 van het Voorontwerp. Volgens de definitie zouden op de tariefkaart ook 'eventueel toepasselijke bijkomende vergoedingen' vermeld mogen worden terwijl dit volgens de vaste prijsstructuur uitgesloten lijkt te worden. Dit moet op elkaar worden afgestemd.
- In artikel 11 van het wetsontwerp is er sprake van tariefkaarten voor injectie van aardgas. Het is onduidelijk of dit effectief de bedoeling is van de initiatiefnemers van het wetsontwerp, of dit een fout betreft.
- De wens om de tariefkaarten voor levering en injectie te splitsen roept vragen op, temeer daar artikel 3, 6° van het wetsontwerp niet in overeenstemming is met de definitie van de tariefkaart in artikel 2.
- De **toename van het aantal tariefkaarten** dreigt het begrip van de markt voor de consument te bemoeilijken.
- De gewestelijke regulatoren betreuren het dat een project dat zij binnen FORBEG Consumenten ondersteunden, namelijk de **uniformisering van de terminologie op de**

tariefkaart (vaste vergoeding, groene toeslag, enz.), hiermee lijkt te worden opgegeven. In dit verband merken wij op dat in het federaal regeerakkoord staat: *“De inhoud van de tariefkaarten zal worden geharmoniseerd om de vergelijking van energieprijzen en de overstap naar een andere leverancier te vergemakkelijken”*²⁰.

8. Verlenging en wijziging van de overeenkomst (art. 3, 2° a) en art. 4 wetsontwerp – nieuw art. 20bis, §2)

“Wanneer het bijhorende product een actief product is, of wanneer de prijs van het product niet verschilt van de huidige prijs van het actieve product, brengt de leverancier de huishoudelijke afnemer of kmo schriftelijk of via een andere duurzame drager op de hoogte van de stilzwijgende verlenging en van de mogelijkheid tot opzegging van de overeenkomst. Deze kennisgeving gebeurt op een voor de huishoudelijke afnemer of kmo duidelijke en ondubbelzinnige wijze, ten minste twee maanden voor de einddatum van de overeenkomst en vermeldt de uiterste datum waarop de huishoudelijke afnemer of kmo zich kan verzetten tegen de stilzwijgende verlenging en bevat een duiding van zijn rechten overeenkomstig paragraaf 2/3.”

§2. Onverminderd de mogelijkheid om prijzen te differentiëren naar uren of volume en onverminderd de mogelijkheid van prijswijzigingsbedingen overeenkomstig artikel VI.83, 2° en 3° van het Wetboek van Economisch Recht, kunnen contracten met huishoudelijke afnemers, met inbegrip van contracten van onbepaalde duur, niet voorzien in toekomstige prijswijzigingen binnen de looptijd van het contract, noch in meerdere energieprijzen gedurende opeenvolgende periodes binnen diezelfde looptijd.

Hierbij hebben we volgende bedenkingen:

- De verplichte kennisgeving van de verlengingsvoorwaarden bij elke contractverlenging die wordt voorgesteld kan zeker de transparantie en duidelijkheid voor de klant verhogen.
- We verwijzen in dit verband ook naar art. VI.91, §1 Wetboek Economisch Recht: *“Wanneer een overeenkomst van bepaalde duur afgesloten tussen een onderneming en een consument een beding tot stilzwijgende verlenging bevat, wordt dit beding geplaatst in vetgedrukte letters en in een kader los van de tekst, op de voorzijde van de eerste bladzijde.”* Het zou nuttig zijn als de kennisgeving van de verlenging aan gelijkaardige vormvoorwaarden voldoet.
- De **reikwijdte** van het **verbod** op *‘meerdere energieprijzen gedurende opeenvolgende periodes’* is evenwel onvoldoende helder. Dit zou ook kunnen gelezen worden als zou een ‘Time of Use’-contract met verschillende prijzen in verschillende seizoenen niet kunnen. Dit kan een rem zetten op de ontwikkeling van innovatieve contracten voor afnemers die hun verbruik willen elektrificeren en willen inzetten op flexibiliteit.

²⁰ [Federaal regeerakkoord](#), p. 92

9. Raming totaalprijs op jaarbasis (art. 3, 6° b wetsontwerp)

“een raming van de totaalprijs op jaarbasis, (...). Wanneer de leveringsovereenkomst een variabele prijs gebruikt wordt de prijs geraamd op basis van de historische energieprijzen voor het afgelopen jaar of voor de door de huishoudelijke afnemer aangegeven verbruiksperiode. De leverancier voorziet uitleg bij de gebruikte raming. De leverancier licht toe dat de daadwerkelijke prijs kan verschillen van de geraamde prijs en waarom”

Prijsramingen in prijsvergelijkers, bij contractaanbod en bij de bepaling van de voorschotten zijn gebaseerd op forward-prijzen. De raming die in het kader van de precontractuele informatieverstrekking zou moeten gebeuren op basis van historische energieprijzen zal dus afwijken van de ramingen zoals ze worden voorgeschreven voor prijsvergelijkers²¹ of bij bepaling van de voorschotten. Dit maakt het **verwarrend** voor de consument. Het is dan ook niet duidelijk wat de toegevoegde waarde is voor de consument van een raming van de totaalprijs o.b.v. de historische energieprijzen. Aangezien deze raming ook niet kan vergeleken worden met gelijkaardige ramingen voor andere contracten, of ook een vergelijking met facturen uit het vorige contract niet zinvol is, zien de gewestelijke regulatoren geen voordelen voor de consument om vergelijkingen en schattingen op basis van historische prijzen opnieuw in te voeren.

Prijsramingen gebaseerd op forward-prijzen komen overeen met wat momenteel op alle vergelijkingsinstrumenten wordt weergegeven. Een dergelijke berekening biedt de consument in tijden van prijs crises bovendien een beeld dat dichterbij de werkelijkheid aanleunt.

In het geval de raming op basis van “historische prijs” toch zou behouden blijven, moet verduidelijkt worden hoe de ‘historische energieprijzen’ moet bepaald worden, zowel wat betreft de te gebruiken prijsreferenties als het te gebruiken verbruiksprofiel. De huidige bewoording van het wetsontwerp geeft ruimte voor de leveranciers om hier zelf invulling aan te geven en laat zo ruimte voor gaming.

9.1 Verbetervoorstel

De gewestelijke regulatoren menen dat de woorden “op basis van de historische energieprijzen voor het afgelopen jaar of de door de huishoudelijke afnemer aangegeven verbruiksperiode” best geschrapt worden.

Wij suggereren om in het artikel of de Memorie van toelichting toe te voegen dat de inschatting moet gebeuren op basis van de energieprijzen gebruikt in de prijsvergelijkingen van de gewestelijke regulatoren.

²¹ KB van 14 december 2023 tot vaststelling van de vereisten die van toepassing zijn op de vergelijkingsinstrumenten van het aanbod van de leveranciers van elektriciteit voor de toekenning van een vertrouwensmerk en tot vaststelling van de toekenningsprocedure

10. Klachtenbehandeling (art. 3,9° wetsontwerp)

“De leveranciers voorzien interne procedures voor registratie, traceerbaarheid en behandeling van klachten van huishoudelijke afnemers door onder andere korte wachttijden te hanteren, klachten binnen een redelijke termijn af te handelen en gestandaardiseerde klachtenformulieren op de website aan te bieden”

“Wanneer de vraag of klacht het betwisten van een factuur betreft antwoorden de leveranciers binnen de 10 werkdagen en in elk geval voor de uiterlijke betalingstermijn.”

De gewestelijke regulatoren zijn het erover eens dat de nieuwe bepalingen inzake **klachtenbehandeling door hun leverancier** (art. 3, 9° en art. 10 van het wetsontwerp) de positie van de afnemer in de verhouding met zijn leverancier aanzienlijk kunnen verbeteren en ondersteunen deze evolutie.

De rechten van afnemers zouden volgens ons verder nog kunnen worden versterkt door leveranciers te verplichten om transparant te informeren over alle stappen en termijnen van het klachtenbehandelingsproces. Afnemers zouden informatie over de manier waarop een leverancier een klacht behandelt kunnen laten doorwegen bij hun leverancierskeuze.

We hebben bij deze bepalingen rond klachtenbehandeling nog volgende bedenkingen:

- Het is aangewezen om in het wetsontwerp te preciseren dat de bepalingen omtrent bemiddeling alleen betrekking hebben op klachtenbehandeling door de Ombudsdienst voor Energie. Het is belangrijk om verwarring met de gewestelijke wettelijke kaders voor bemiddeling of geschillenbeslechting te voorkomen, waar de voorgestelde antwoordtermijnen in gewestelijke regelgeving zijn vastgelegd.
- De begrippen “factuur” en “betwisten” in deze bepalingen zijn erg ruim geformuleerd en behoeven verdere verduidelijking. Zonder duidelijkere afbakening (zoals opschorting van de betwiste factuur bijvoorbeeld) dreigt er een grote toename van klachten met als enig doel de opschorting van de betaaltermijn van de factuur.
- We willen suggereren om begrippen zoals ‘*korte wachttijden*’, ‘*redelijke termijn*’ en ‘*gestandaardiseerde klachtenformulieren*’ verder te concretiseren om de rechten van afnemers op het vlak van klachtenbehandeling verder te versterken.
- We wijzen ook op het reële scenario dat een afnemer een klacht over een factuur zeer kort voor het verstrijken van de betalingstermijn indient. In dat geval zou de leverancier toch moeten antwoorden voor de uiterlijke betalingstermijn, wat in de praktijk moeilijk haalbaar lijkt. Deze bepaling verdient verduidelijking over de verdere uitvoering.

* *
*